

Akademikerne
Fridtjof Nansens plass 6
0160 Oslo

Ved Trond Teisberg

Vår ref: 14. januar 2014
ANK

Høring - ikrafttredelse av regler om fripoliser med investeringsvalg

Det vises til epost av 26. november 2013.

Tekna støtter prinsippet om fripoliser med investeringsvalg. Utforming av regelverket og pensjonsinnretningenes informasjonskrav er imidlertid helt avgjørende for hvorvidt Tekna vil støtte iverksetting. På bakgrunn av lovforslaget i Prop. 11 L (2012-2013) advarte Tekna sine medlemmer mot å benytte en slik mulighet før konsekvensene var nærmere avklart.

Tekna støtter kravet om at fripoliser må være fullt oppreservert til gjeldende tariff K2013 før eventuell konvertering til investeringsvalg skal være mulig, jf. pkt. 1 i høringsbrevet. Tekna støtter også krav til opplysningsplikt gjennom eksempler, jf. pkt. 3 i høringsbrevet og forskriftsutforming av denne. For at fripoliseinnehaveren skal ha et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag mener Tekna forskriften om informasjonsplikt må styrkes med krav om anslag på den avkastning som er nødvendig for å oppnå samme årlige pensjon som den garanterte på konverteringstidspunktet. Våre vurderinger rundt disse punktene og forslag til forskriftstillegg er det redegjort for nedenfor.

Fripoliser etter dagens regime sikrer kun nominelt opptjent pensjon på opphørstidspunktet. Premierabatt gitt gjennom garantert avkastning på pensjonskapitalen har medført svært dårlig regulering av fripolisens sikrede nominelle pensjonsnivå. Pågående oppreservering av fripolisekapitalen til nytt dødelighetsgrunnlag K2013 vil antakelig holde regulering av sikret pensjonsnivå nær null de nærmeste årene.

Etter Teknas vurdering må den historisk lave avkastningen pensjonsinnretningene har oppnådd på sine kollektivporteføljer ses i sammenheng med rentegarantien og svært svake insentiver til å ta risiko som forventningsmessig ville gitt høyere avkastning og høyere fremtidig pensjon fra fripoliser. Med tillegg av den siste tids lave renter fremstår fripoliser i dagens regime som dårlige produkter. På denne bakgrunn kan fripoliser med investeringsvalg være en god løsning for noen, alt etter hvordan det nye regimet utformes.

I forbindelse med lovforslaget i Prop. 11 L (2012-2013) om fripoliser med investeringsvalg, advarte Tekna sine medlemmer mot å benytte en slik mulighet før konsekvensene var nærmere avklart. Etter Teknas vurdering er det helt avgjørende at kapitalbeholdningen bak den garanterte pensjonen er oppreservert til gjeldende dødelighetsgrunnlag. Dette må ses i sammenheng med at pensjon fra fripoliser underlagt investeringsvalg vil bli bestemt ut fra kapitalen på uttakstidspunktet. Dersom kapitalen på konverteringstidspunktet er lavere enn den kapitalen som kreves for å sikre pensjonsløftet, vil pensjonsinnretningen få en gevinst på bekostning av lavere pensjon for fripoliseinnehaveren. En slik gevinst for pensjonsinnretningen vil ikke være i samsvar med at pensjonsinnretning skal bære risiko for langt liv i dagens regime, slik Tekna ser dette.

Oppreservering var ikke klargjort i lovforslaget i Prop. 11 L (2012-2013). **Tekna støtter klart Finanstilsynets vurdering om at det må kreves full oppreservering før det er aktuelt å konvertere en fripolise til investeringsvalg.** Finanstilsynet skriver imidlertid i sitt brev til Departementet at pensjonsinnretningene ikke skal pålegges umiddelbar oppreservering men kan følge planen for slik pågående oppreservering. Det følger dermed at det er pensjonsinnretningen som fastsetter tidspunktet for når den vil tilby investeringsvalg. Tekna tar dette til etterretning.

En overgang til fripolise med investeringsvalg innebærer at fripoliseinnehaveren sier fra seg en sikret pensjon som normalt vil bli oppregulert årlig fram til pensjonsuttak. I bytte får fripoliseinnehaveren innflytelse over forvaltningen av pensjonskapitalen bak pensjonsløftet. Med denne innflytelsen overtar også fripoliseinnehaveren avkastningsrisiko og (resterende) biometrisk risiko. En avtale om investeringsvalg vil være irreversibel. På denne bakgrunn er det avgjørende at pensjonmessige konsekvenser ved overgang til investeringsvalg synliggjøres på en god måte. Pensjonsinnretningenes informasjonsplikt var etter Teknas vurdering ikke tilstrekkelig ivaretatt i Prop. 11 L (2012-2013). Det var derfor en mulighet for at pensjonsinnretningene, som allerede hadde gjort markedsføringsfremstøt for å få kunder over på investeringsvalg når dette ble tilgjengelig, kunne utnytte informasjonsskjevheter til sin fordel.

Tekna er tilfreds med at innspill ifm. med Stortingsbehandlingen av lovforslaget nå blir fulgt opp. Finanstilsynet foreslår at pensjonsinnretningenes informasjonsplikt skal forsterkes gjennom forskrift til lov om foretakspensjon. Etter forslaget til forskrift fastslås det som første ledd:

”Pensjonsinnretningen skal gi fripoliseinnehaveren skriftlige eksempler som viser hvor stor årlig avkastning en gitt investeringsportefølje for en gitt aldersgruppe minst må ha for å oppnå bestemte pensjonsytelser. Det skal tas hensyn til pensjonsinnretningens vederlag, risikoresultat og engangspremie ved overføring til alminnelig forvaltning ved uttak av alderspensjon.”

Finanstilsynet underbygger forslaget med at dette er komplisert og at eksempler vil være en hensiktsmessig måte å formidle konsekvenser på. **Tekna støtter slike eksempler.** Det kan være kostnadseffektivt og vil synliggjøre at det er stor usikkerhet om den fremtidige pensjonen ved overgang til investeringsvalg.

Eksemplene som foreslås kan imidlertid vise seg å gi for dårlig beslutningsgrunnlag for den enkelte, som har et helt konkret garantert pensjonsnivå som utgangspunkt for sin vurdering. Forventet pensjonsnivå ved 67 år fra dagens fripolise, etter forventet oppregulering fram til pensjonsalder, bør framgå som referanse og utgjøre en del av informasjonsplikten. Konsekvenser ved ulik realisert avkastning bør videre synliggjøres i relasjon til det garanterte pensjonsnivået. Vi ser at det kan være vanskelig å forskriftsfeste konkrete avkastningsnivåer. **Tekna foreslår derfor at forskriften styrkes** med et nytt andre ledd som sikrer at den avkastningen som er nødvendig for å oppnå samme årlige pensjon som den garanterte ved 67 år, skal fremgå som en del av informasjonsplikten. Forslaget har følgende ordlyd:

Fripoliseinnehaveren skal informeres om anslag for hvilken avkastning som må til for å dekke bortfall av grunnlagsrente både i opptjenings- og utbetalingstiden og kostnader for å kunne oppnå samme årlig pensjon som fripolisens opprinnelige fastsatte pensjon ved 67 år.

Alternativt kan første punktum i første ledd gis en tilføyelse:

”Pensjonsinnretningen skal gi fripoliseinnehaveren skriftlige eksempler som viser hvor stor årlig avkastning en gitt investeringsportefølje for en gitt aldersgruppe minst må ha for å oppnå bestemte pensjonsytelser, herunder fripolisens garanterte ytelse fra 67 år før endring til investeringsvalg”.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskaplig forening

Ivar Horneland Kristensen
generalsekretær